

ΤΑ ΚΡΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡ-ΣΤΡΑΤΗ

"Ορθιος μπρος στο μαστέλο του ο κύρ - Στρατής, ξέπλενε κ' έπειτ' άράδιαζε στο μάρμαρο του τεζαχίου απ' τ'όνα μέρος ως μισές και τὰ κατοστάρια, κι απ' τ'άλλο τὰ κρασοπότηρα και τὰ ποτήρια του ρακιού. Και τὸ άράδιασμα αὐτὸ τ'όκανε με τέτοιο με ρ ά κ ι, πρόσεχε τόσο μὴν πάει πρώτα ἢ μισή κ' έπειτα τὸ κατοστάρι, ἢ μὴν τρυπώσει μες στὰ ψηλά ποτήρια και κανένα πιὸ χαμηλό, πὸν νὰ χαλάει τὴ γραμμή, σὰ νά-τανε νὰ μείνουν αὐτὰ ἔτσι γιὰ πάντα, και νὰ μὴν ἤ-ξιζε πὼς ὕστερ' ἀπὸ μισή - μιὰ ὥρα θὰ πλάκωνε ἡ δουλειά καὶ θ' ἀνακατεύονταν και θὰ χοροπήδαγαν στὴ δίσση τοῦ χεριοῦ.

Κι ἀφοῦ ἔπαιρνε τὰ νερὰ τοῦ τεζαχίου και γιόμιζε τὸ μαστέλο με καθαρὸ νερό, ἤθελε νὰ τραθη-χτεῖ στὴ γωνιά του, κι ἀπὸ κεῖ νὰ καμαρώσει τὴν πά-στρα τῆς ταβέρνας του.

Σήμερα ὅμως τὰ μάτια του δὲν πέφτουνε μήτε στὸ ὁμορφοσυγυρισμένο τεζάχι, μήτε πουνενὰ ἄλλου. Πα-ρὰ, μ' ἓνα χαμόγελο στὸ πρόσωπο, τάχει καρφωμένα σκεφτικά στὸ πάτωμα, σὰ νὰ ζητοῦνε νὰ τρυπήσουν τὰ σανίδια και νὰ δοῦν τὸ μυρωδάτο μούστο πὸν βρά-ζει κάτω στὰ βαρέλια. "Αχ, με τί λαχτάρα περιμένει ὁ κύρ - Στρατής τὰ καινούρια του κρασιά !

Μπορεῖ, — ἂν ἔχει μετρήσει ὁ κύρ - Στρατής κα-λὰ τίς ἡμέρες, — νάχει τελειώσει πιά τὸ βράσιμο, κι ὁ μούστος, κρασί τώρα, αὐτὸς νὰ περιμένει τὸ γέρο τα-βερνιάρη.

Μὰ ὁ κύρ - Στρατής δὲ δίδεται. Μὲ τὸ σόσμα πὸν ἔχει, μπορεῖ νὰ περάσει ακόμα καὶ μιὰ και δυὸ ὅδο-μάδες. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νάνοιξει ἀπὸ τώρα τὸ ὑπό-γειο. "Α, ὅχι ! Θὰ τάφήσει τὰ κρασιά του νὰ γίνουν με τὴν ἡσυχία τους. Φέτος ὁ κύρ - Στρατής θέλει νὰ μὴ βρίσκονται καλλίτερα στὸν κόσμο. Τὸ παλλητάρη, πὸν θάβει τὰ Χριστούγεννα νὰ στεφανωθεῖ τὴ Λε-νώ, τὴν ψυχοκόρη του, πρέπει νὰ μὴν ἔχει δοκιμάσει καλλίτερο ρετσίνατο. Τὸ νιὸ θέλει νὰ τὸν δεῖ διπλὰ μεθυσμένο : Κι απ' τὴν ὁμορφιά τῆς ψυχοκόρης, μὰ κι απ' τὰ κρασιά τοῦ ψυχοπατέρα...

— Μισὴ δὴν ρετσίνα, κύρ - Στρατή, και τὰ ρέστα ! φώναξε ὁ γιὸς τῆς κυρὰ Παρασκευῆς, ἀφίνοντας στὸ μάρμαρο τοῦ τεζαχίου μαζί με τὴν μπουκάλα κ' ἓνα λερωμένο χαρτί.

Ὁ κύρ - Στρατής σηκώθηκε ἀπὸ τὸ σκαμνί του, ἔ-πλυνε τὴν μπουκάλα, ἔρρηξε στὸ μπεζαχτὰ τὸ λερω-μένο χαρτί, πῆγε κατόπι κ' ἔπιασε τὴ μισή κ' ἔδωσε τὴ μπουκάλα στὸ παιδί μαζί με δυὸ - τρεῖς πενταροδε-κάρες.

Ἐκεῖνο, με τὴν μπουκάλα στὸ χέρι καὶ γυρίζοντας νὰ φύγει, ἄρχισε νὰ μετράει στὴ χούφτα του τὰ ρέ-στα.

— "Ε, κύρ - Στρατή ! φώναξε μόλις τέλειωσε τὸ με-τρημα. "Άλλη μιὰ δραχμὴ κάνει νὰ μοῦ δώσεις ! Δι-φραγκο σοῦ δώσω. Τὸ ἔχασες ;

Και πλησιάζοντας πάλι στὸ τεζάχι, πέταξε τίς πεν-ταροδεκάρες, πὸν τοῦχε δώσει ὁ κύρ - Στρατής, και περιμένε τὸ συμπλήρωμα γιὰ νὰ τίς ξαναπάρει.

Μὰ ὁ γέρο ταβερνιάρης δὲ θυμόταν νάχε πάρει δι-φραγκο. Πούὸς ξαίρει σὲ πού στραγαλατζή θὰ τ'όχε φάει τὸ μονό, σοῦ λέει, και τώρα ἐρχόταν νὰ ξεγελά-

σει αὐτόν, γιὰ νὰ γλυτώσει τὸ ξύλο ἀπὸ τὴ μάνα του. Τὸ παιδί ὅμως δὲν τ'όκουγε αὐτά. Και στὴν ἐπιμονή του ὁ κύρ - Στρατής ἀναγκάστηκε νάνοιξει τὸ συρτά-ρι του καὶ νὰ κοιτάξει μὴ στἀλήθεια εἶχε δίκιο τὸ παι-δί και δὲ θυμόταν καλά. Μὰ τοῦ κάκου ! Ὁ μπεζα-χτὰς ἔτυχε σήμερα νάχει κι ἄλλα διφραγκα πὸν μείνα-νε ἀπὸ χτῆς βράδι, κ' ἔτσι ἡ διαφορὰ ἔμεινε πάλι ἄ-λυτη.

"Εφυγε ὁ γιὸς τῆς Παρασκευῆς μισοκλαίγοντας, — τι νάκανε ; — και σὲ λίγο γύρισε με τὴ μάνα του.

Στὴν ἀρχή, ἡ Παρασκευή, κοιτάξε νὰ πάρει τὸ μο-νό της με τὸ καλό. Ἀλλὰ σὰν εἶδε πὼς δὲν ἔκανε ἔτσι τίποτα, ἄρχισε τίς φωνές. Τίποτα ὅμως ! Ὁ κύρ-Στρα-τής μποροῦσε νὰ σκάσει παρὰ νὰ παραδεχτεῖ νὰ τὸν γελάσουν. Τ'όχε σὲ κακό. Μὰ κ' ἡ Παρασκευή δὲν ἐν-νοοῦσε νὰ χάσει κι αὐτὴ τὸ μονό της. Κι ἄρχισε τώρα νὰ βρίζει, νὰ φοβερίζει, νὰ καταριέται. Και τὸ φρέ-νιασμά της εἶταν τόσο ἀσυγκράτητο, κ' οἱ δέκα δεκά-ρες τὴν ἔκαναν νὰ βγάξει τέτοιες φωνές, πὸν ὁ κύρ-Στρατής ἀναγκάστηκε, σπρώχνοντας, νὰ τὴ βγάλει ὀ-ξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. "Ε, αὐτὸ εἶταν κι ἂν εἶταν ! Νὰ μποροῦσε τότε νὰ τὸν δαγκώσει, θὰ τ'όκανε. Ἐκανε ὅμως κάτι ἄλλο, πὸν τὸ Στρατὴ τὸν πόνεσε περσότε-ρο, παρὰ νάνοιωθε τὰ δόντια της μες στὸ κρέας του.

— Ξύδι νὰ σοῦ γίνουνη, γέρο ταρσιμένε ! τοῦ φώ-ναξε απ' τὸ δρόμο. Ναι, ξύδι...

"Ἡ στρίγγλα ! Ὁ λόγος πὸν φοβόταν ὁ Στρατής, σὰν τ'όστρωπελέκι ! Τὸν εἶπε ! Δὲν μπόρεσε νὰ τὸν κρατήσει τὸ σαπισμένο της...

Ἀπὸ τὴ στιγμή αὐτὴ στὸ πρόσωπο τοῦ κύρ-Στρατὴ τὸ χαμόγελο ὑποχώρησε στὴ συλλογή. Ὁ λόγος τῆς Παρασκευῆς δὲν τὸν ἄφινε νὰ ἡσυχάσει καθόλου Ἄ-κουὸς ἐκεῖ ! Γιὰ μιὰ παλιοδραχμὴ νὰ τοῦ πῆ τέτοιο λό-γο... Τὸ γρουσουζικὸ της, δὲν μπορεῖ, ὁ διάβολος θὰ τ'όστειλε σήμερα...

Καὶ τώρα πούβλεισε τὸ μαγαζί και πέρασε ἀπὸ δι-πλα, στὸ φτωχικό του, και τοιμάζεται νὰ πλαγιάσει, κυριεύεται περσότερο ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀνησυχία. Ὅσο σκέφτεται πὼς θὰ κλείσει σὲ λίγο τὰ μάτια, — γιὰ τὸ φαινόνταν πὼς ὅσο τάχε ἀνοιχτὰ τὰ κρασιά του εἴ-ταν πιὸ ἀσφαλισμένα, — τόσο γιγαντώνεται ὁ λόγος τῆς Παρασκευῆς. Κι ὅπως συνήθιζε ὁ κύρ-Στρατής, δὲν εἶχε πῆ τίποτ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ στίς γυναικες, μήτε στὴ γριά, μήτε στὴν ψυχοκόρη του, και τώρα παλεύει μοναχὸς με τὴν ἰδέα...

Ἐπιτέλους, τσακισμένος ἀπὸ τὴ δουλειά τῆς ἡμέ-ρας κι ἀπὸ τὴν πολλὴ συλλογή, ἀφίνει στὸ Θεὸ τὴ φύ-λαξη τῶν κρασιῶν του καὶ σφαλáει τὰ μάτια.

"Αξαφνα, πετιέται ἀπὸ τὸ κρεβάτι. Τὸ ὄνειρο, πὸν ἔβλεπε, πρέπει νὰ εἶταν πολὺ ζωηρό, γιὰ νὰ κάνει τὸ γέρικό του τὸ κορμὶ νὰ τεταχτεῖ με τόση σβελτσούνη.

"Ἡ Παρασκευή βρίσκεται τώρα κάτω στὸ ὑπόγειο ! Τὴν εἶδε, μ' ἓνα τρυπάνι στὸ χέρι, νὰ πλησιάζει τὰ βαρέλια και νὰ τοιμάζεται νὰ τρυπήσει τὰ φελά, πὸν κλείνουν τίς τρύπες τους. "Ἡ κιτρινάρα ! Τ'όπε και τ'ό-κανε.....

Κ' εἶναι τόση ἡ τρομάρα τοῦ Στρατὴ, πὸν και τώρα ακόμα, μ' ὅλο τὸ σκίσμο τοῦ πέλου τοῦ ὁνείρου, νο-μίζει πὼς ἂν κατεβεῖ στὸ ὑπόγειο, θάναγκάσει πάλι

τὴν Παρασκευὴν στὴ θέσιν, πού εἶδε μὲ κλειστὰ τὰ ματιά.

Περνάει γρήγορα ἓνα σακκάκι, σηκώνει τὸ προσκεφάλι του, παίρνει τὸ κουτί μὲ τὰ σπέρτα, ὅπου καθὲς ὑράδι τὸ βάσει γιὰ νὰ τῷ χεὶρ πρόχειρο, ἀνάβει τὸ λυχνάρι καὶ ξεμαντάλωνε τὴν πόρτα, γιὰ νὰ περάσει ἀπὸ διπλὰ, στὸ μαγαζί.

Ὅσο ὁμως ξεσκοτίζει, ἡ εἰκόνα μὲ τὴν Παρασκευὴν ἀρχίζει νὰ θαμπώνει, νὰ διαλύνεται. Καὶ στὸ πρῶτο ἀεράκι, πού μπῆκε καθὼς ἀνοιξε ἡ πόρτα, χάθηκε ὁλοσδιόλου.

Ὡστόσο ὁ λόγος τῆς Παρασκευῆς καὶ ἡ τρομάρα τοῦ ὄνειρου ἔμειναν πάντα οἱ ἴδιοι κυβερνήτες τοῦ Στρατῆ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ γέρο ταβερνιάρης, μ' ὅλο πού εἶταν σιγουρὸς πὼς ἡ Παρασκευὴ θὰ ροχάλιζε τώρα κοντὰ στὸ γιό της, δὲ μπορεῖ νὰ ξεναπέσει στὸ κρεβάτι, ἀν δὲ δεβαιωθεί γιὰ τὰ κρασιά του. Καὶ μιὰ φορά πού δὲν εἶναι νάπαντῇ στὸ ὑπόγειο τὴν Παρασκευὴν, δὲ βλέπει τὸ λόγο νὰ ξυπνήσει καὶ τοὺς ἄλλους. Κ' ἔτσι, μὲ τὸ λυχνάρι στὸ χέρι, γέρνει ἀθόρυβα τὴν πόρτα τῆς καμαρούλας του, περνάει ἀπὸ διπλὰ στὸ μαγαζί, παίρνει ἀπὸ τὸν τοῖχο ἓνα κλειδί, σηκώνει, λίγο πῶς πίσω ἀπ' τὸ τεῖχος, τὸ πατάρι, καὶ ἀρχίζει νὰ κατεβαίνει τὴν ξύλινη σκάλα τοῦ ὑπόγειου.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα σκαλοπάτια, μιὰ βαρεὶά μοσκοβολιὰ χτύπησε τὰ ρουθούνια τοῦ Στρατῆ.

Μόλις ἀνοιξε ὁ Στρατῆς τὴν πόρτα τοῦ ὑπόγειου, κοντοστάθηκε. Μιὰ πνιχτικὴ μοσκοβολιὰ τοῦ χτύπησε τὰ μούτρα, ἑκατὸ φορὲς πῶς δυνατὴ ἀπὸ κείνη, πού τοῦ χάιδευε τὰ ρουθούνια κατεβαίνοντας τὴν ξύλινη σκάλα. Καὶ στὴ θέσιν ἐκείνη ἔμεινε κάμποσο. Σκιαζόταν νὰ κατέβει καὶ τὸ τελευταῖο σκαλὶ καὶ νὰ βρεθῇ ἔτσι στὸ ὑπόγειο. Ἕνας ἀόριστος φόβος, μιὰ ὑποψία τὸν κυρίεψε πάλι. καὶ τὰ μάτια του ἀνοιξαν τόσο, καὶ ἔτρεχαν μὲ τόση γλῆγοράδα μὲς στὸ ὑπόγειο, πού ἔδειχναν φανερά πὼς ζητοῦσαν κάτι φοβερό, κάποιον ἐχθρό...

Ὁ μούστος δὲν εἶχε γίνεи ἀκόμα κρασί. Τὸ μέτρημα τοῦ Στρατῆ εἶτανε λαθεμένο. Ἰσα-ἰσα αὐτὲς τὲς ἡμέρες γινόταν ἡ μεγαλύτερη ζύμωση, καὶ ἡ σπιρτάδα της δὲν ἄργησε νὰ χτυπήσει τὸ Στρατῆ στὸ κεφάλι καὶ νὰ κάνει ἔτσι τὰ μάτια του νὰ βλέπουνε πουλάρια.

Μιὰ στιγμή, μέσ' ἀπὸ τὸ τρεμουλιαστὸ φῶς τοῦ λυχνarioῦ, τοῦ Στρατῆ τοῦ φάνηκε πὼς εἶδε μιὰ σκιά. Ναί, μιὰ γυναίκα σκιά νὰ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸ τελευταῖο θαρέλι.

Κι ἀμέσως ὁ νοῦς του πῆγε στὴν Παρασκευὴ. Αὐτὴ εἶταν ! Καὶ μὲ τὴν ἐνέργεια πάντα τῆς σπιρτάδας, πού ὅσο πῆγαινε καὶ τὸν ζάλιζε περισσότερο, ὁ Στρατῆς ἀρχίζει ν' ἀνακατεύει τὰ πράγματα. Γυρίζει στὴν κατάσταση πού δρισκόταν σὰν ξεπετάχτηκε τρομαγμένος ἀπὸ τὸνειρο. Δὲ μπορεῖ πιά νὰ ξεχωρίσει ἀν στὸν ὕπνο του εἶχε δεῖ τὴν Παρασκευὴν μὲ τὸ τρυπάνι στὸ χέρι, ἢ τώρα, προτοῦ κρυφτεῖ πίσω ἀπὸ τὸ θαρέλι.

Καὶ ὁρμώντας, μπαίνει στὸ ὑπόγειο, ἀφήνει σὲ μιὰ γωνιά τοῦ τοῖχου τὸ λυχνάρι καὶ τρέχει νὰ πιάσει τὴν Παρασκευὴ.

Ἄδικα ! Οὔτε ἴχνος ἀνθρώπου δὲ φαινόταν. Εἶχε γελαστεῖ.

Ἡ ζάλη του ὁμως, τὸ ἀνακάτωμα, πού εἶχε γίνεи στὸ κεφάλι του, καὶ ἡ τρομάρα, πού ξαναγύρισε μαζί

μὲ τὴν Παρασκευὴν, δὲν τὸν ἀφίνουν νὰ γυρίσει στὴν καμαρούλα του, ἀν δὲ σιγουρευτεῖ γιὰ τὰ κρασιά του.

Καὶ τρικλίζοντας ἀρχίζει ἀπὸ τὸ τελευταῖο θαρέλι, ζητώντας πασπατευτὰ νάβρει τὰ φελά τους.

Ἄξαφνα, γυρίζοντας τὸ κεφάλι γιὰ νὰ μετρήσει τὰ θαρέλια πού εἶχε ξετάξει, βλέπει πάλι τὴ σκιά, τὴν ἴδια, τὴ σκιά τῆς Παρασκευῆς. Ἐδῶ πάλι εἶταν ! Ἡ ἄτιμη... Μόλις εἶδε πὼς τελειώνει ὁ Στρατῆς καὶ θάφρευε σὲ λίγο, δῆλκε ἀπὸ τὴν κρυψώνα της γιὰ νὰ κάψει τὰ δικά της....

Κι ἀφίνοντας ὁ Στρατῆς τὸ μέτρημα, τρέχει κατὰπάνω της. Τώρα εἶναι τέλεια μεθυσμένος, δὲ μπορεῖ πιά νὰ σταθεῖ στὰ πόδια του, καὶ, προτοῦ φτάσει τὴ σκιά, παραπατάει καὶ ξαπλώνεται στὸ χῶμα τοῦ ὑπόγειου.

Ὅταν τὸ πρῶτ' ἡ γριά τοῦ Στρατῆ εἶδε ἀνοιχτὸ τὸ πατάρι τοῦ μαγαζιοῦ καὶ κατέβηκε καὶ αὐτὴ νὰ καλομελετήσῃ τὰ καινούρια κρασιά, δῆλκε τὸ Στρατῆ ἀνάσκελα μπρὸς σ' ἓνα θαρέλι μὲ τὰ μάτια ἀνοιχτά. Ὁ γέρο ταβερνιάρης εἶχε σκάσει μὲς στὴ σπιρτάδα τῶν κρασιῶν του.

Καὶ τὸ θράδι, ὅταν οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι μαζεύτηκαν στὸ τραπέζι τῆς χήρας τοῦ Στρατῆ, ἡ Λενιά τοὺς βρόμισε τὰ ποτήρια μὲ τὸ καινούριο κρασί, πού τόμαζε ὁ ψυχοπατέρας γιὰ τὸν καλὸ της, ἀγουρανογιμένο λίγο καὶ θολό....

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΣΟΝΕΤΑ

I

ΠΟΛΗ

Τὸ στοιχειωμένο σὺ εἶσαι περιβάλλι,
πού Καίσαρες καὶ Ἀγνοῦστοι εἶχαν τάξει
πορφύρα τοὺς τῆς χλόης σου τὸ μετάξι,
μὰ καὶ ἡ ρουφήχτρα ἡ λάμια σὺ εἶσαι, Πόλη.
Τοῦ ὑψομοῦ σου πῶς θλιμμένη ἡ σκόλη,
'τί σ' ἀκλουθάει καὶ ἡ πτώση σου μὲ τάξη,
ὡς ἀκλουθᾷ τὴ γνώμη σου καὶ οἱ ἄξιοι,
τώρα στρατοὶ μας, πλάνο ἀραξοδόλι.
Τῆς ἱστορίας ψεύτικος ὁ νόμος
ποτέ: ὁμως θεήλατοι σεῖς εἰστε,
τοῦ Πεπρωμένου σᾶς καλνάζει ὁ δρόμος.
Κι ἀφανισμοῦ σημάδι ἀν εἶναι τ' ἄστρο
καὶ ὁδηγητὴς, μὲ τρόμο γονατίστε,
στοῦ Βυζαντίου καὶ στοῦ Ἰσλάμ τὸ κάστρο.

II

ΣΜΥΡΝΗ

Ἀντρογυναίκα ἡ Σπάρτη, καὶ ἡ Ἀθήνα
ἡ σβέλτη, ἡ χυλιοπρόσωπη, μινᾶνε,
καὶ μιν ἀυγὴ τοῦ Μῆνα, — ἀλήθεια νᾶναι ; —
στὴ Σμύρνη σπάρτ' ἀνθίσανε καὶ κρίνα.
Καὶ ζεῖς καὶ δὲν πεθαίνεις; ξαναρχίνα
τοὺς ἥρωες νὰ παίνεσεις πού περνᾶνε,
καὶ μιν Ἰλιάδα, Γέρο, ξανακάνε;
δάφνη ἀπὸ σὲ προσμένουν καὶ μερσίνα.